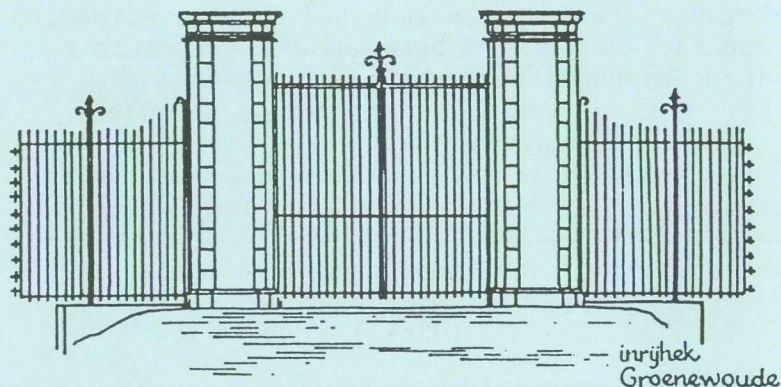


Mededelingenblad



Stichting Oud Woudenberg

Redactie: G.D. Marringa (koördinator)
H. Schouten
Th. van Straalen
J.J. Timmer

Redactie-adres:
Tromplaan 15, 3931 AG Woudenberg, tel. (03498) - 62328.

De Stichting Oud Woudenberg, opgericht 15 december 1955,
stelt zich ten doel:

1. Het verzamelen en tentoonstellen van voorwerpen van
oudheidkundige aard betrekking hebbende op of gevonden
in de gemeente Woudenberg en omgeving.
 2. Het verhogen van de kennis van de geschiedenis van de
gemeente Woudenberg.
 3. Het naspeuren van de zeden en gewoonten in de gemeente
Woudenberg in het verleden en heden.
-

Sekretariaat: J. van Lambalgen, Vermeerlaan 6,
3931 TW Woudenberg.
tel.nr. (03498) - 65509.

Donatie minimaal f 15,00 per jaar.
Aanmelding als donateur graag bij de sekretaris van de
stichting.
Postgironummer 2057783.
Rekeningnummer Rabobank Woudenberg 3724.34.401.

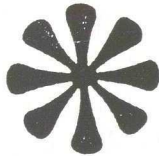
De Oudheidkamer aan de Schans nr. 20 is geopend op iedere
tweede vrijdag van de maand van 19.00 tot 20.30 uur.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt zonder voorafgaande toestemming van de
uitgeefster.

ISSN: 0927 - 9792

INHOUD

Fotoherinneringsboek 1939 - 1945	pag. 621
Klapperman over het Goed Egdome	pag. 622
Volksverhalen uit Gooi - Eemland en Veluwe	pag. 624
Het boek "Geerestein en zijn bewoners"	pag. 627
De trouwe dienstknecht	pag. 628
Mutaties donateursbestand	pag. 630



FOTOHERINNERINGSBOEK 1939 - 1945

In samenwerking met de Oudheidkundige verenigingen en de Oranjeverenigingen van Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg wordt gewerkt aan de samenstelling van een fotoherinneringsboek over de periode mobilisatie 1939 tot en met de bevrijding in mei 1945.

Aan de hand van heel veel foto's zal het leven in het hart van de Gelderse Vallei - de dorpen Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg - in beeld worden gebracht

en diverse belangrijke gebeurtenissen worden beschreven, deels verkregen door interviews met inwoners die deze periode zeer bewust hebben beleefd en o.a. door gebruik van dagboeken die in die tijd zijn bijgehouden.

Het boek zal uitkomen ter gelegenheid van de herdenking van 50 jaar bevrijding in mei 1995 en worden aangeboden aan de deelnemers aan de reünie voor Oud-Strijders.

Voor leden en donateurs van de Oudheidkundige verenigingen en Oranjeverenigingen is het boek - dat 150 pagina's zal bevatten - bij vóórinschrijving te koop voor f 20,-. Na de sluitdatum van de vóórinschrijving bedraagt de verkoopprijs f 25,-.

De uitgave van dit boek wordt mede mogelijk gemaakt door de welwillende medewerking van een aantal sponsors, waardoor het ook mogelijk is de prijs van dit foto-herinneringsboek zo laag mogelijk te houden.

Vóórinschrijving voor het herinneringsboek 1939 - 1945 is tot 1 februari 1995 mogelijk door overmaking van een bedrag van f 20,- (voor donateurs buiten Woudenberg i.v.m. portokosten f 26,-) op postrekening 205 7783 of op rekeningnummer 3724.34.401 bij de Rabobank te Woudenberg t.n.v. de Stichting Oud Woudenberg **onder vermelding van HERINNERINGSBOEK.**

Degenen die zich reeds hebben aangemeld op de donateursavond op 10 november j.l. of daarna, worden eveneens verzocht het bedrag op genoemde rekening te storten.

KLAPPERMAN OVER HET GOED EGDOM

Er is weer een nieuwe Klapperman gereed gekomen. Onze donateurs krijgen hierbij een exemplaar gratis aangeboden. In het zuid-oostelijk deel van de gemeente Wouden-

berg liggen veel weilanden, vaak omzoomd met snoeihout, zoals wilgen, essen en elzen. Een mooi gebied. Deze weilanden zijn eeuwen geleden ontstaan door ontginning van bos- en heidevelden.

In de 14e eeuw sprak men reeds over het Goed Egdome. Om precies te zijn: de eerste verkoopakte, die in de archieven is gevonden, dateert uit 1373. Wij weten veel over het Goed Egdome omdat de gronden eigendom waren van het kloostergemeenschap (Kapittel) Oudmunster. De archieven van het Kapittel Oudmunster zijn door de eeuwen heen bewaard gebleven en daarom is het mogelijk geweest heel veel terug te vinden over Egdome, waaraan de familie Van Egdome hun naam danken.

Het is de grote verdienste geweest van de heer C. Wolswinkel, rustend landbouwer te Woudenberg en erebestuurslid van de Stichting Oud Woudenberg, die het initiatief heeft genomen om de geschiedenis van Egdome vast te leggen in een Klapperman. Hij heeft daarbij de steun gehad van de heren J.W. van Maaren, medewerker van de Shell, wonende te Coevorden en ir. W.H.M. Nieuwenhuis, oud-medewerker van de Shell, wonende te Amstelveen. De heer Nieuwenhuis heeft veel onderzoek verricht naar de historie van onze gemeente, te beginnen met de boerderij Blotenburg, waar familie van hem heeft gewoond. Deze boerderij bestaat niet meer. De straatnamen Laan van Blotenburg en de Blotenburgerhof herinneren ons nog aan deze boerderij. Via bekenden uit Utrecht is hij toevallig in Woudenberg terecht gekomen.

Een aantal geschriften van hem zullen verschijnen in de nieuwe reeks van Woudenbergse cahiers. Door allerlei oorzaken zijn er nog geen cahiers gemaakt. Wij danken de heer Nieuwenhuis voor zijn groot aandeel in De Klapperman over het Goed Egdome. De tekst is aan zijn brein ontsproten, daarbij gebruik makende van het familie-archief van Van Egdome en de verrichte arbeid van de overleden medewerkers J.H. van Dijk en H. Schipper. Ook de heren J.W. van Maaren en Th. van Straalen hartelijk

dank voor hun inbreng.

Bij het lezen van deze Klapperman zult u de eenvoud van het leven van heel vroeger ervaren toen de pacht van de gronden nog gedeeltelijk met kleinvee, zoals kapoenen en ganzen werd betaald. Wanneer we dan in de tegenwoordige tijd komen en spreken over moderne computer gestuurde veestallen dan liggen daar vele generaties tussen, onder andere negen generaties Van Egdom met als centraal punt de boerderij Egdom uit 1658.

Wanneer u op de Laagerfseweg, Davelaar, Oudenhorsterlaan en Lambalgseweg rijdt dan bevindt u zich zo ongeveer op het oude Goed Egdom van vroeger. Op Lambalgseweg nr. 18 woont de huidige generatie Van Egdom op de boerderij van 1658 met een nieuwe woning en een moderne melkstal. De oude boerderij is echter nog in tact.

Namens de Werkgroep Publiciteit,
G.D. Marringa.

VOLKSVERHALEN UIT GOOI - EEMLAND EN VELUWE

Op 7 augustus j.l. ben ik naar de grootste boekenmarkt van Nederland geweest. De rij kramen langs de IJssel en in de historische binnenstad was viereneenhalve kilometer lang. Ruim tweehonderdvijftig gerenomeerde boekhandelaren en antiquaren uit heel Nederland hadden hun voorraad uitgesteld in propvolle dozen, kratten en kisten. Bordjes met teksten "Criminele aanbieding - oorspronkelijk Nederlandse detectives" en "Negentiende-eeuws" moesten overzicht scheppen in de chaos.

Er was straattheater en muziek. Er waren Vietnamese loempia's, clowns en zonovergoten terrasjes met uitzicht op de IJssel. Maar de overgrote meerderheid van de duizenden bezoekers was niet alleen voor de gezelligheid gekomen. Bij de kramen was het opvallend stil.

Er werd koortsachtig gespeurd en naarstig in boeken gebladerd. Bij één van de kramen heb ik het boek "Volksverhalen uit Gooi- en Eemland en van de westelijke Veluwe" van E. Heupers gekocht.

De heer Heupers kreeg in 1962 van de Centrale Commissie voor Onderzoek van het Nederlandse Volkseigen te Amsterdam het verzoek een onderzoek in te stellen naar sagen en volksverhalen uit bovenvermelde streek. Dit boek is uitgegeven door het Instituut voor Dialectologie, Volkskunde en Naamkunde uit Amsterdam.

In dit volksverhalenboek staat een interview uit 1962 met Cornelia Druyf-van Kolfschoten. Cornelia is in 1884 te Woudenberg geboren en sinds 1944 woonachtig geweest te Achterveld. Een aantal passages zal ik hieruit aanhalen.

"De erfluis kreeg je van een dooie. Doar kon je niet meer ofkomme of je moest een stukje van het doodshemd nemen van een andere dooie en dat meenemen noar dat huus waar de erfluis zat. 't Moest stiekum gebeuren dat ze je niet zagen want anders hielp het nog niet".

"As t'r een kind betoverd wier dan kun je dat direkt merken. Je kunt het veulen an 't kussen. Utschudden dan. As t'r verenkransen in zaten dan was het kind betoverd. Niet meer op 't kussen leggen dat schoap. Zonder kussen loaten sloapen dan goat het vanzelf weer over".

"Ze wouen min voader ook eens een keer betoveren. Hie was doar bie van die lu die 't probeerden of ze 't konden. Ze zaten alsmaar onder z'n stoel met stokjes te werken. 't Lukte niet want vader was te sterk. Hie geloofde an een God. Toen hie opstond, zei voader, hie heeft het duk zat verteld, was 't net of hie deur een elastieken band was goean. Meer gelukkig was hie sterker dan de toverkracht".

"De dominee in Woudenberg had er ook nogal mee van doen. Er was hier zo'n huus waar 't spookte. De dominee met z'n vrouw er een keer noar toe want mevrouw van de dominee was er bar nieuwsgierig noar. De dominee met die minsen doar an 't praten over de bijbel en zo. Toen jie doarover begint, beginnen ze op de opkamer naast de kamer waar ze zaten een leven te maken, 't was meer dan bar. Het was net of ze bezig waren met melktobben te gooien en te smijten. An de ene kant was de dominee druk bezig met de bijbel en op de opkamer was de duvel an de gang. 't Gebeurde in een huushouden op de Moarsemeent. Die vrouw van de dominee wou er nooit meer noar toe".

"Op de Hoarhorst tussen Scherpenzeel en Amerongen moet vroegere een zwarte kat gelopen hebben. Zo'n toverwifj moet zich doar in een kat veranderd hebben en liep doar gedurig rond".

"'n Schoapherder op Woudenberg sloeg eens een slang an stukken in 't veld. 't Gebeurde op Groot Landoars op Rumeloar. Toen die slang dood was ging die schoapherder noar huus toe. Meer toen had je het goande. Overal slangen en nog is slangen. Ze zaten nog op de geut an de melkstop toe. Die slangen woaren allemoal noar 't huus van die schoapherder gekropen omdat die kereel een bijzondere slang veur 't schoaphok an stukken had gehakt".

"Je zag hier in Woudenberg meer op Meersbergen an soms een dwaallicht zweven deur 't hout. Dan was er ene verongelukt. Het dwaallicht ging mee wanneer ze hem die verongelukt was naar huus brochten".

Tot zover een aantal optekeningen van de heer Heupers. Er zijn van de Volksverhalen uit Gooi- en Eemland en van de westelijke Veluwe drie delen verschenen. Bovenvermelde verhalen staan in het eerste deel. De twee volgende delen in deze reeks zou de Stichting graag in haar bezit willen hebben. Wellicht dat één van de

lezers deze (drie) delen in de kast heeft en ze tegen een vergoeding aan de Stichting wil overdoen. De drie delen bevatten circa 4.900 verhalen uit deze streek. Alle opgetekend door de heer E. Heupers.

H. Schouten.

HET BOEK "GEERESTEIN EN ZIJN BEWONERS"

De Directie van het Architectenbureau "Inbo" zal een boek laten verschijnen over de geschiedenis van het kasteel waarin dit bureau gevestigd is, "Geerestein". De schrijver is dr. Ben Olde Meierink met medewerking van drs. Heimerick Tromp; deskundigen op het gebied van de historie van kastelen.

Zij vertellen duidelijk en vlot leesbaar over de geschiedenis van het landschap in de omgeving, over de bouwgeschiedenis en de bewoners van Geerestein.

Het royaal uitgevoerde boek bevat veel tekeningen en foto's. Het zal begin februari 1995 verkrijgbaar zijn bij boekhandel Van Lunteren te Woudenberg. De winkelprijs zal f 22,50 bedragen en bij voorintekening f 19,95.

Dank zij een prachtige schenking van de Directie van Architectenbureau Inbo kan elke donateur van Oud Woudenberg dit boek aanschaffen met 25% korting op de intekenprijs van f 19,95 (na 1 maart 1995 met 25% korting op f 22,50). Wilt u meer boeken bestellen dan geldt vanaf het tweede exemplaar de normale intekenprijs van f 19,95.

Als u van dit mooie aanbod gebruik wilt maken verzoeken wij u het in dit mededelingenblad meegezonden formulier zo spoedig mogelijk te willen inleveren of opsturen naar boekhandel Van Lunteren.

J. van Lambalgen,
sekretaris.

DE TROUWE DIENSTKNECHT (3)

vervolg van pagina 615:

De wel wat leuke verdraagzaamheid van Gies, die gaarne vrede met alle mensen hield, was al het meest wat men van zijn gemoedsleven merkte. Dat lag diep. Zijn liefde voor kinderen openbaarde zich tegenover ons kleintje alleen in de gedurig lachende vraag: of ze wel wakker was? Wat hij van mijn preken dacht en meenam, kwam ik niet van hem te weten. Hij heeft ze allen trouw bijgewoond, 's morgens en 's middags. Wanneer hij was komen vragen of ik dacht dat het al zo laat was, ging hij met de grote klok luiden, dan met de grote en de kleine samen, waarbij gaarne de dorpsjeugd meehielp; eindelijk werd met de kleine nageklept. Dan besteeg ik de kansel en ging Gies, de pet over het linker oog getrokken, met zijn lange warme zondagse jas in het hoekje bij de deur zitten. Zijn oog was niet van mij afgewend en het behoefde mij maar één handbeweging te kosten, wanneer ik de deur, om de warmte open of om de tocht dicht wilde hebben. Of het een mijner opvolgers gelukt is hem tot deelneming aan de avondmaalsviering te bewegen weet ik niet, al mijn uitnodigingen en drangredenen heeft hij steeds beantwoord met: "dan moet je anders van leven zijn". Tegenover droefheid en dood had zijn ambt van doodgraver en zijn bijwonen van alle begrafeniszen hem wel wat ongevoelig gemaakt. Wanneer wij samen op het kerkhof de lijkstoet afwachtten, ik, om bij het graf te spreken, hij, om het "te dichten", dan kon hij, als het een bijzonder droevig geval was, wel eens opmerken dat het "arg" of dat het "spietig" was; meestal zag hij de uiterlijke rouw en hoorde hij mijn toespraken zeer lakoniek aan.

Maar toch was het hartelijk, dat steeds in een hoek van de tuin een kindertuintje werd uitgespaard, in kleine perkjes van verscheidenheid van bloemen voorzien, dat hij jaren geleden had aangelegd met en voor Marietje, het dochttertje van een mijner voorgangers. Ik hoop niet

dat een mijner opvolgers of de zijne een tekening van de tuin heeft ontworpen waarbij het onteigend werd.

Maar Gies! wij moesten scheiden en in andere pastorieën zouden mijn vrouw en ik merken dat wij u niet meer hadden. Mijn aankondiging, dat ik een beroep had aangenomen, ontlokte u een: ô lup!" dat uit veel meer dan vier letters scheen te bestaan. Wat voortaan in de tuin gebeurde, had betrekking op een onbekende X, de volgende dominee.

Toen hebt gij met u gewone kalnte helpen pakken; kisten naar beneden gehaald, hooi verzameld, totdat de pakkers kwamen en de pastorie ongezellig maakten. De burens moesten weer stoelen en tafels lenen; gij zoudt ze wel terugbrengen en bedanken.

Daar kwaamt gij met uw laatste weekbriefje. Arie stond al voor het hek met de enige groene vigelante, waarmede ik vóór vijf jaar was afgehaald om de pastorie te gaan betrekken en die ons nu ging wegbrengen; eenzaam was ik gekomen, met vrouw en tweetal reed ik weg. U hadden wij een geschenk in geld toegedacht om een herinnering aan ons te kopen en ik moest bij later bezoek de kachel, die gij u aanschafte bewonderen, waarboven een schoorsteenval hing, die ik mij in een anderen vorm als japon mijner vrouw herinnerde.

Maar toen ik meende dat gij het geld met uw eigenaardige kalnte en een enkel woord van dank zoudt opstrijken, beste Gies!, toen hebt gij ons het heengaan uit die goede, eerste gemeente nog eens in alle moeilijkheid doen gevoelen door uw trouw gezicht naar de muur te keren en in luid gewezen uit te barsten. Jongen! wij hielden toch zoveel van elkaar.

Op het kerkhof, dat gij met uw spade geheel had omgewoeld, is reeds lang geleden uw graf gegraven en "gedicht". Een naamgenoot van uw vader heeft u, de kinderloze, al uw ambten geërfd. Nu weten niet allen meer in het dorp wie Gies was.

Maar als ik voorlees of hoor lezen de vraag van onze Heiland: *Wie is dan de getrouwe en voorzichtige huisbezorger, die de heer over zijn goederen zetten zal?*

dan verrijst uw beeld voor mijn geest en dan wilde ik wel, dat wij allen in onzen dienst zó trouw waren, als gij in uw nederig en hartelijk dienen geweest zijt.

Einde.

Bewerkt door G.D. Marringa.

MUTATIES DONATEURSBESTAND

De volgende donateurs hebben zich aangemeld:

J. Mauritz, De Steen 27, Woudenberg
C. den Hertog-Lagerweij, N. Bergsteynweg 18, Woudenberg
J. de Waerdt, Livingstonelaan 1154, Utrecht
B. Brouwer, Rembrandtlaan 58, Woudenberg
R.J. van Schaik, Ekris 41, Woudenberg
H.C. Meerbeek, Davelaar 12, Woudenberg
T. van Dam, Rembrandtlaan 96, Woudenberg
J. van Asselt, W. v. Oldenburgstraat 26, Hardenberg
C. Hagens-van Dolder, Westerwoud 93, Woudenberg
L. Mak-Peters, Burgwal 8, Woudenberg
De Griftschool, van Speijklaan 30, Woudenberg
A.W. Tel, Prangelaar 68, Woudenberg
P.P.A. Appel, P. Heynlaan 15, Woudenberg
W.A. de Man, Jan Steenlaan 27, Woudenberg
G.A. de Kruif, Ekris 74, Woudenberg
J.H. Hardeman, Hubertusplaats, Tollebeek
mw. Geijtenbeek-Versteeg, Geeresteinselaan 16, Woudenberg

Rekening houdende met opzeggingen bedraagt het aantal donateurs per 22 november j.l.: 614.

W. Kok,
donateursadministratie.